

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetéseket
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttér petit sora 30 kr.

Gyanusítás.

Nincs könnyebb helyzete senki- nek, mint a mi igen tisztelt kollegánk- nak a „Csongrádi Közlöny“ nagyér- demű szerkesztőjének. Már magában véve az a körülmény, hogy még a saját pártjával szemben is ellenzéki, mód nélkül megkönnyíti a helyzetét a közélet mezején. Letagadni az ér- demet, elismerés helyett gyanusítani, ez jellemzi a törőlmetszett ellenzéki embert. Aki elismeréssel adózik az igazi érdemért, annak nincs helye az ellenzék közt. Az, ha szerintük nem éppen hazaáruló, hát legalább is a husos fazék körül olázkodó pecsovics.

Pedig hát, ha figyelemmel kísé- rjük azokat a helyeket, ahol a t. ellen- zék feltétlenül a szája ize szerint kor- mányoz, ahol az történik amit azok a véresszáju urak akarnak, hát azt tapasztaljuk, hogy hitványabb, káro- sabb, önzőbb és a mellett erőszakos- sabb uralom, még a legsötétebb Afrika belsejében sem létezik, mint ott, a hol a t. ellenzék boldogítja uralmával az „Óh népet“.

Ez idő szerint nem is kellene tovább mennünk Szentésnél. Ott, a a t. vármegyei ellenzék annyira agyon- boldogította dicső kormányzatával a

város közönségét, hogy egy mathe- matikai proffessornak is nagy fejtö- résebe kerülhet kiszámítani, a város passívait. Az adósságok mikénti le- bonyolítására, meg ma-holnap pályá- díjat fog kitűzni Szentés város kép- viselőtestülete.

No, de nekünk még Szentésig sem kell mennünk, nem szükséges a szomszéd háza előtt söpörni akkor, midőn a magunk portáján is sok a szemét.

Nem egy: hanem egyszerre leg- alább is 10 Gajárral kellene bírnunk, még a Hock, illetve a Hock-párt ál- tal hátrahagyott szeméttől megtisztít- hatnók szemetes községünket.

Az a t. párt, melynek látható feje abban a szomorú időben, a mi igen tisztelt, főtisztelendő kollegánk volt, besavanyította községünk adó- fizető polgárságát az adósságba oly alaposan, hogy a mi szeretett képvi- selőnknek: Gajári Ödönnek nagyon sok fáradságába fog kerülni, hogy egy kissé megédesíthesse a helyze- tünket.

Ha t. kollegánk, a „Csongrádi Közlöny“ fenkölt szellemű szerkesz- tője, nem tartozna a 13 próbás el- lenzéki férfiakhoz, akkor méltán cso- dálkozhatnánk azon, hogy a semmit-

tevésben utólérhetetlen boldogult kép- viselőnk: Hock János előtt kalapot emelni parancsolt, hát miért nem akarja elismerni most, Gajári érde- meit, a ki fél évi képviselősége alatt több jóakaratot és pozitív eredmé- nyeket mutatott fel, mint akár egy sereg Hock János-féle szájkaskodó, semmittevő honmentő.

Azonban, mivel jól tudjuk azt, hogy mi a kötelessége egy olyan ha- misítottan ellenzéki férfiúnak, mint a minő a mi szeretett kollegánk, a „Csongrádi Közlöny“ 13 próbás ellenzéki szerkesztője, hát egy csep- pet sem csodálkozunk azon eljárásán, a melyet a lapjában következetesen használ, midőn Gajári érdemeit leta- gadva, a tényekkel szemben, télen- séggel és semmittevéssel gyanusítja.

Daczára mindezeknek, nem any- nyira Csongrád város közönsége ér- dekéből mint inkább a „Csongrádi Közlöny“ érdemes szerkesztője iránti udvariasságból hozzuk emlékezetbe, vagy helyesebben éppen t. kollegánk szíves emlékezetébe azt, hogy annak idejében sokkal jobban tette volna, ha Hock János után tudakozódott volna, mint ma, midőn Gajarit keresi.

Mert hát, tetszik rá talán emlé- kezni, hogy fényes tehetségű néhai

TÁRGYA.

Hogyan bukott meg a mucsai hus-szövetkezet.

Irtai: Mucsai.

Nem tudom miért; de úgy érzem, hogy a mai tárczában legaktuálisabb lesz, ha a mucsai hus-szövetkezet történetét mon- dom el.

Mert — tetszik tudni — én Mucsáról való vagyok s jól ismerem az ottani viszonyokat.

Jó barátom volt például dr. Vesei, a ki Mucsán a nyolczvanas évek közepén a — hus-szövetkezetet alapította. Micsoda remények fűződtek ehhez a szövetkezethez. A mint dr. Vesei a „Mucsai Trombita“-ban — melyet én szerkesztettem — megpendi- tette az eszmét, másnap mindenki ezzel üd- vözölte egymást Mucsá főtéren:

Barátom, jó hust fogunk enni.

Az „isteni eszme“ hódított.

A kik egymással közelebbi viszonyban voltak, titkos jeleket váltottak a kézszerítés- nál s jelentősen egymás szemébe néztek, a mi azt jelentette.

— Barátom, nagyszerű hust fogunk enni. Azonban, hogy önök, a kik folytonosan

jó hust esznek — ennek az eseménynek a szenzációját megértésék, kijelentem, hogy Mucsán már nyilttéri nyilatkozatokat lehetett kijadni a kvalifikálatlan hus ellen.

A „Mucsai Trombita“ aztán hetenként fokozta az étvágyat s a mit én sohasem hit- tem volna, megalakult Mucsán az első, hus- szövetkezet.

Ah, micsoda napok voltak ezek!

Dr. Majassy és Dr. Berugó barátaim a nyakamba borultak, a mint az alakuló közgyűlésről mint választmányi tagok jöt- tek ki.

A részvényeket készpénzzel fizették. Olyan mohón vette mindenki, mintha ezután ingyen kapná a hust maga és kedves családja részére.

A konzorcium csakugyan rövid idő alatt fölvirágozott. Igaz ugyan, hogy az üzletvezető egy végzett ezimadiamester volt, az is igaz, hogy a hushoz az egész igazgatóságban a községi barom orvos értett legjobban, meg a kímérő legény, de hát az ilyen szövetkezet- nél több nem is szükséges.

Tudják a szolgáltatók és szakácsnék, hogy milyen hust visznek s az teljesen elég.

Egyszer azonban baj történt.

Az egyik igazgató nem kapta meg a vesepecsenyét.

No ez már baj.

Az első zátony egy világutra induló hajó történetében, a melyen nem muszaj ugyan mindjárt fennakadni, de az intó jelt, figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Az érdekelt igazgató distinguált mucsai politikus volt s mint ilyen tapintatosan akarta elintézni a dolgot s választmányi ülést hívott egybe.

Az elnök nagyot nézett, de mucsai ta- pintattal kívánva elintézni a dolgot, megnyi- totta az ülést s átadta a szót az érdekelt igazgatósági tagnak, a ki úgy kezdte:

— Baj van!

Aztán elő adta, hogy az egyéni ér- dekek a szövetkezet köreiben nincsennek kielégítve, sőt bizonyos érdekek sértve van- nak:

Végül kivágta a verbum regenst, hogy a cselél nem kapott vesepecsenyét s az „asz- szony“ sirt...

— No ez már komoly baj!

— más nap mindenik igazgató cselédje ezzel ment a szövetkezet kímérő székébe, hogy vesepecsenyét. S lett robillió minden háznál.

No de, a mucsaiak se fabatkát, hogy a szép és jó iránti érzéssel ne birjanak. Ha az igazgatósági fokokat a vesepecsenye illeti,

országgyűlési képviselőnk, hiába kerestük akkor: midőn a fogyasztási és italadó-bérletet akartuk kivenni.

Hiába kerestük akkor: midőn az országos vásárokat vasárnapra kértük visszahelyeztetni.

Hiába kerestük akkor: midőn az iskolákat kellett volna államosítani.

Alaposan gyanúsítjuk azzal is, hogy hazánk koszorus irójának, Jókai Mórnak nem adta át azt az oklevelet, melyben a képviselőtestület Csongrád város díszpolgárává választja. Egy szóval, az a t. ur, semmiféle megkeresésnek eleget nem tett, sőt mi több: még arról sem értesítette soha a község képviselőtestületét, hogy megkeresését megkapta-e.

Hát vajjon, miért nem tetszett akkor cikkezni azon a czimen, hogy: Hol vagy Hock János? Hiszen Gajarit nem kell keresni-e, Gajári már azokat a mulasztásokat, melyeket Hock János elkövetett, helyre hozta.

Hiszen a fogyasztási és italadó-bérletet 2000 frttal olcsóbban kaptuk meg, mint más megkapta volna.

Az országos vásárok át vannak helyezve vasárnapra. Az iskoláink szeptembertől kezdve államosítva lesznek. A transversalis műutat 11 kilométerre egy évvel előbb építik ki, mint másutt.

Megkaptuk a vámszedési jogot, mit Hock János meg sem próbált megnyerni, pedig égető szükségünk volt rá. Hát félesztendő leforgása alatt ennyit tenni nem elég? Hiszen, ha Hock János ezek közül csak egyet tett volna meg, hát érdemeit az akkori többség a községi közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatta volna.

Ami a szentes—csongrádi vasutat illeti, arra mege város közönségének semmi szüksége nincs. Úgy látszik, hogy szeretett kollégánk ezt csak azért rójja fel **bűnül** Gajárinak és azért forszirozza a kiépítést, hogy kebel barátját, Sima Ferenczet aka-

dálytalanul látogathassa meg Szentesen. Mi, azonban t. kollégánk szentesi kirándulásai kedvéért 100 ezreket a szentes—csongrádi vasutara nem reszkirozzhatunk. E végett 100 ezerekre menő adósságba nem verhetjük magunkat.

A Szentes és Csongrád közti hidra vonatkozólag meg az a véleményünk, hogy építtesse ki Szentes városa: hiszen a rév-jog Szentesé. Az szedi a a vámot; de mi a hid építésre egy krajczárt sem áldozunk. Ha t. kollégánk, Hegyi Antal ur könnyebbé akarja tenni szentesi látogatását Simánál, hát beszélje meg Simával; jó barátja, Szentesen mindenható, hát Szentes városával kiépíttetheti a hidat.

Ennek következtében mi részünkről nyugodtan bevárjuk, még a transversalis műút végkép elkészül, akkor a hidat is kiépítik, meg a vasutat is tovább viszik Szentes felé. De mi egyáltalában nem akarjuk, hogy a hid és vasutépítés a mi bőrünkre legalább 1 millió forintba kerüljön. Tehát nagyon helyesen teszi Gajári, ha ily roppant költségtől a különben is eladósodott várost megmenti.

Akinek szüksége van a hidra és vasutara, hát tessék kiépíteni a saját költségén; de a mi bőrünkre, se Sima, se Baranyi Ödön se vasutat, se hidat ne építsenek.

Mi, tehát ez alkalommal köszönetet szavazunk t. kollégáknak, a „Csongrádi Közlöny“ érdemes szerkesztőjének azért, hogy gyanúsításával felvilágosított bennünket arról, hogy Gajári Ödön képviselőnk akadályozza meg azt, hogy a szentes—csongrádi vasutat és a Szentes—Csongrád közti hidat melyek Csongrádnak 100 ezreibe kerülnének, ki nem építhetik.

Legyen megnyugodva t. kollégánk, hogy abban az esetben, ha bőrünkre építeni akarnák, mi kérdeznénk: Hol vagy Gajári?

akkor nekik kidukál a fehér pecsenye. Minden részvényesnek fehér pecsenye kellett.

Hasztalan kérdezte a kimérd legény, hogy mire kell az. Levesnek, vagdaléknak? Csak fehér pecsenye kellett s meg rendült a husszövetkezet. Gazda az elnöknek, elnök a választmányának jelentette, hogy baj van.

Végre is megállapodtak, hogy nem kívánhat mindenki egyszerre sem vese, sem fehér pecsenyét. Másnap a részvényesek közül senki sem ment a mucsai husszövetkezet mézárszékébe.

A mucsai konkurens mézársós felérte észszel s néhány nagj színhust árult.

Negyed nap ismét gyűlést kellett tartani s ezen Dr. Kirugó és Dr. Berugó igazgatósi tagok ugyanis fölfedezték, hogy az egész baj a szolgálókban rejlik.

Dr. Vesei nem osztotta egészen az aggodalmat, de azt elősmerte, hogy a szolgálókat meg kell nyerni az ügynek.

Bizottságot küldtek ki részletes javaslatétel végett. A bizottság dr. Vesei álláspontjára helyezkedett s kijelentette, hogy a szolgálókat az ügy részére megnyerni életkérdés.

A krízis azonban tovább tatott.

Dr. Kirugó memorandumot tervezett a miniszterhez, mert ez borzasztó, hogy hazánkban az ipart nem lehet felvirágoztatni.

— Dr. Berugó a szolgálókhöz ragaszkodott.

A vélemények kezdtek oszlani.

— Dr. Vesei javaslatot tett, miszerint a részvényesek csak a szövetkezet székéből vásároljanak.

A felhívást meg csinálták, de semmi hatása sem volt.

A részvényesek tényleg odahagyták a társaság mézárszékét s nem volt emberi hatalom, mely őket oda kényszerítse. Ekkor nagy gyűlést tartottak.

Szonoklatok hangzottak el, lelkesítve a részvényeseket, hogy ha már létezik a szövetkezet, ne egyenek magán húst.

Mind hasztalan.

Bárczákat adtak ki; huss utalványokat létesítettek. Nem ért semmit. A mucsai husszövetkezetnek meg kellett bukni, mert részvényesei nem pártolták s mikor a társulat kridát mondott, minden részvényesnek 50 firtja bánta meg a sajátágos társadalmi kíséreltet.

Hiába, Mucsán még a husszövetkezetnek is meg kell bukni.

Mikor Berugó anyagbeszerző szövetkezetet indítványozott egyszerűen kirúgták.

A községi közgyűlésből.

Meglehető szép számmal jöttek össze a f. hó 23-iki rendes községi közgyűlésre a képviselők. Latszott, hogy nem minden napi ügy kerül majd tárgyalás alá. Hire járt, hogy a pót tárgysorozatba felveszik, a közgyűlés által kiküldött véleményező bizottság javaslatát, Szvoboda Ferencz községi képviselő és jogügyi megbízottnak jutalmazását, a 17,500 frtos liquidationalis összeg kieszközléseért. Erősen tartotta magát az a hir, hogy Pirooska István bíró, Söhlya Gyula főjegyző, Hegyi Antal, Eszes Mátyás és Csemegi Anlal községi képviselők, mint a véleményező bizottság tagjai 10,000 frt tisztelet-díjat hoznak javaslatba.

Ez a hir, nem csak hogy valónak bizonyult, de még felül is multa a feltevést; mert a t. bizottság azzal az 1200 frtal együtt, mit már 1895 ben Szvoboda Ferenczurnak kiutalványoztak, összesen 12 000 frot véleményez jutalomkép gyanánt megadni.

A közgyűlés Dr. Bojnicszer Antal interpellatiojával vette kezdetét. A ki 9 kérdést intézett az előljáráshoz. 1-ső kérdése az volt, hogy való-e, hogy a tiszai hid 30 000 frtba került.

Söhlya Gyula főjegyző kimutatta, hogy nem éppen 30.000 frtba, hanem 25.028 frt 58 krba van. Egyuttal megnyugtatta az interpellálót, hogy a fenyőfa pilóták helyett, tölgyfát fognak használni a hid fejezetére.

A választ úgy az interpelláló, mint a közgyűlés tudomásul vette és beleegyeztek az interpelláló azon indítványába, hogy a hid kezelésre bizottságot alakítsanak.

Dr. Szarka Mihály községi képviselő kérde, hogy hajlandó-e a t. előljáráshoz Szvoboda Ferencz ural visszafizettetni azt az 1200 frtot, melyet részére a községi közgyűlés 1895-ik kiutalványozott; mert ő úgy tudja, hogy a közgyűlés eme határozatát, közbevetett fellebbezés folytán, a törvényhatóság megsemmisítette.

Söhlya Gyula főjegyző felolvasta a törvényhatóság határozatát, melyből kitént, hogy a közgyűlés határozatát nem semmisítette meg, hanem barátságos egygyezség-kötésre hívta fel a képviselőtestületet.

Az adott választ úgy Dr. Szarka Mihály, mint a községi közgyűlés tudomásul vette.

Hegyi Antal bizottsági tag kérde, hogy mikor építteti ki a községi előljáráshoz a 2-ik ártézi kut környékét, amennyiben a közlekedés ott teljes lehetetlen.

Söhlya Gyula főjegyző megnyugtatta az interpellálót azzal, hogy a kut felépítésére nézve a tervek már be is vannak adva és így rövid idő alatt, mind a két ártézi kut fel fog építtetni.

Kókai István községi képviselő kifogásolja azt, hogy a véleményező bizottság jelentését, pót-targysorozatba tűzik ki. Szerinte itt 20,000 polgár érdekéről van szó, amennyiben 10,000 frtot véleményeznek Szvoboda Ferencznek tiszteletdíjjul kiutalványozni: ennél fogva elvárta volna a bíró urtól, hogy ezt az ügyet rendes tárgysorozatba tűzette volna ki.

Söhlya Gyula azt válaszolja, hogy a kitűzés ellen az észrevételt akkor kellett volna megtenni, midőn a pót-targysorozatot bejelentették. Ezen kijelentés után, nyomban megkezdte a rendes tárgysorozat letárgyalását.

A községi előljáráshoz, Ornyik Mihály tanácsbelinek a községi közmuuka kezeléséért 60 frt tisztelet díjat véleményez kiutalványoztatni.

Eder János községi képviselőnek nincs kifogása a kiutalványozás ellen, mert nézete szerint az illető tanácsbeli sok munkát végez; azonban felhívja az előljáráshoz figyelmét a tisztaoldali szőlők elején és a Szarka Sándor szőlője előtt létező életveszélyes közlekedési utra.

Söhlya Gyula főjegyző megnyugtatta a felszólalót, hogy az utat a jövő hét folyamán kijavítják.

A Vári féle tiszaparti ház bérbeadásánál, Eder János községi képviselő kimondatni kéri, hogy azt a házat bordélyház

czéljaira ne adja ki a község, sőt a tiszapart mellett bordélyházakat ne tőrjön meg. Indítványát azzal indokolja, hogy a tiszapart ma már valóságos korszó, a mellett a gőzhajóhoz is azon az utcán járnak, már pedig ott oly jelenetek folynak le, melyek a közszemérmert valósággal sértik, sőt megbotránkoztatják.

Sóhlya Gyula azt mondja, hogy a bordélyházak engedélyezése a főszolgabíró hatáskörébe tartozik, úgy a közgyűlés ebben az ügyben semmit sem tehet.

Éder János fentartja indítványát azzal a kijelentéssel, hogy a községi előjáróság kérje fe a főszolgabíró urat, hogy azon a helyeken bordélyházak nyitására engedélyt ne adjon és a létezőket tiltsa be.

Sóhlya Gyula kimondja, hogy ezt tárgyalni a községi közgyűlésnek nincs joga, hanem a felszólaló adjon be írásos indítványt a szabályrendelet megváltoztatására.

Mivel felszólaló látja azt az ügy buzgalmat, melyet a t. főjegyző ur a bordélyházak védelmébe kifejt, tudomásul veszi a kijelentést.

Baghly Zsigmond községi képviselő szabályrendeletit tervezetet nyújt be, a járdügyi szabályrendelet módosítása iránt. A szabályrendelet módosítása oda irányul, hogy talicskakkal és kézi kocikkal a járdán való közlekedés tiltassék el bírság terhe mellett. Az ezekből befolyó bírság a járda kiépítésére fordítassék.

Az előjáróság a járda szabályrendelet módosítását pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé, minek következtében az egyhangulag elfogadtartott.

Tizenkettőre járt az idő, midőn felvették pót tárgysorozat letárgyalását. Sohlya Gyula hosszasan adja elő liquidáció kieszköz léseinek történetét, majd felolvassa Szvoboda Ferencz ivekre terjedő előterjesztését, melyben kifejti, hogy mily nagy akadályokkal kellett megküzdenie és mennyit fáradt, még a kérdéses 17.000 frtot kieszközölte. Együttal azt is kifjti, hogy azért is sokat kellett fáradsa és küzdenie, hogy az összeg az áltéri birtokosság kezén maradjon.

Ezután előadják a megállapodás történetét, melyből kitűnt, hogy eleinte Szvoboda Ferencz a már kiutalt 1200 frton kívül még 13.000 frtot kért, de a bizottság érvelése következtében ettől az óhajától elállt és most 12.000 frtot óhajt részére tiszteletdíj képen kiutalványoztani. A 12 ezer frt kiutalványozását a véleményező bizottság egyhangulag pártolja.

Dr. Szarka Mihály az ügyet egyszerűen levétetni indítványozza a napi rendről: mert egyrészt elvárta volna az előjáróságtól, hogy ezt az ügyet a rendes tárgysorozathoz vette volna fel, hogy akkor, amidőn 12 ezer frt kiutalványozásáról van szó, a képviselők tudomást szereztek volna róla. De egy részt meg, az idő rövidségénél fogva az ügyet tanulmányozni nem is lehetett. A Szvoboda Ferencz jelentése oly terjedelmes, hogy annak tanulmányozására és az abban foglalt állítások bebizonyítására hosszabb és behatóbb megfontolás szükséges.

Sóhlya Gyula főjegyző hevesen polemizál felszólalóval és azt iparkodik bebizonyítani, hogy az ügy eléggé ki van merítve és a kért összeget az illető megérdemli, mert ha perel; hat többé kerül.

Dr. Szarka Mihály fentartja indítványát és kijelenti, hogy az nem járja, hogy az előjáróság olyan ügyet, melyben 12.000 frt kiutalványozásáról van szó, egyszerűen pót tárgysorozattal akar kereskötül csempészni.

Ezután még Sóhlya Gyula és dr. Szarka Mihály között többszöri heves felszólalás történt, végre szavazás alá kerülvén az ügy, a szavazat egyenlő lett, amennyiben az előjáróság véleménye mellett 14-en és ellene ugyancsak 14-en szavaztak. Piroška István bíró ur, döntötte oly módon az ügyet, hogy a naprendről levételre szavazott.

Daczára annak, hogy mi abban a véleményben vagyunk, hogy habár Szvoboda Ferencz ur fáradságért és utánjárásáért minden esetre megjutalmazandó, azonban 12.000 frtot mi is sokallunk. De egyszer-

mind kijelentjük azt is, hogy dr. Szarka Mihály községi képviselő ur indítványát magunkavé tessük. Mert ha valóban jutalmazandó Szvoboda Ferencz ur, úgy nincs arra ok, hogy ilyen fontos ügyet pót tárgysorozatba vegyenek. Hiszen a községi képviselők legnagyobb része, csak ott nyert tudomást a pót tárgysorozat létezéséről. Utóvégre is, 12.000 frt kiutalványozása ilyen szegény község részéről, nagyon meggondolandó dolog.

UJDONSÁGOK.

— **Béla napja.** A többi névnapok között megvan ez is. Ápril 23-ikára van a naptárakban bejegyezve, de nálunk már 22-én megkezdődött Béla napja. Farkas Béla polgári és ipariskolai igazgató személye iránt érzett tiszteletét és szeretetét fejezte ki az iparos iskolai tanuló ifjuság, kiknek szónoka lelkes szavakkal üdvözölte az intézet derék igazgatóját, pénteken pedig a polgári iskolai tanulók tüntető rokonszenvel üdvözölték szeretett igazgatójukat, majd az ünnepekt kortársai és még számosan fölköszöntötték e kiváló tanférfit. — Igen sokan keresték föl a közszeretethen álló Sperling Béla rom. kath. segédlelkézt is névnapja alkalmából. Helybeli és vidéki jó barátai, ismerősei és tisztelői siettek üdvözölni a derék káplán urat. — Mi is mindkét ünnepeket őszinte szívvel üdvözöljük és nekik minden jót kívánunk.

— **Vármegyénk a békési főispáni-avatáson.** A szomszédos Békésvármegyében, Gyulán ma iktatják be ünnepiesen a főispán-ságba Tallian Béla utódját, Lukács György dr. főispánt. A szomszédos törvényhatóság, az ősi szokáshoz híven, vármegyénket is testvéri szeretettel hívta meg a beiktatás-ünnepeiben való részvételre. És Csongrádvármegye képviselőjében — e meghívás folytán a f. hó 21-én el is utaztak Békés-Gyulára; Cicutrikis Lajos dr. várm. főjegyző, továbbá Mátóffy Kálmán és Herglöz István dr. főszolgabírák.

— **Legfelsőbb elismerés.** Az ezredéves országos kiállítás helyi bizottsági tagjait. Ő császári és apostoli királyi Felsége elismeréssel tüntette ki. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítése a következőképpen szól: „T. Éder János urnak Csongrádon. Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben múlt évi december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási helyi bizottságoknak az 1896-iki ezredéves országos kiállítás körül kifejtett kiváló működésükért legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott. Erről uraságotat mint a csongrádi helyi bizottság tagját örvendetes tudomásul értesitem. Budapest 1897. február 2-án. B. Dániel s. k.“

— **Főszolgabírói székhely Szegeden.** A dorozsmai főszolgabírórság kerületébe tartozó községek mozgalmat indítottak az iránt hogy a főszolgabírórsági székhely Dorosmárol Szegedre télessék át. Tápé község a f. hó 20-án tartott közgyűléséből, a megye utján, felir az országgyűléshez, hogy a szolgabírórsági székhelyt Dorosmárol Szegedre tegyék át mint hogy Szeged a vasut-vonalon a főszolgabírórsághoz tartozó minden község által könnyebben megközelíthető mint Dorozsma.

— **A tápéi volt jegyző alapítványa.** Tápé község f. hó 20-án tartotta képviselői közgyűlését, melyen Hegedűs István nyugalmazott községi jegyző, negyven évi szolgálatának emlékére 300 koronás alapítványt tett a szegények részére. A közgyűlés megéljenezte a nemeslelkű községi jegyzőt.

— **Helfi Ignác betegsége.** A szegvári kerület orsz. képviselője Helfi Ignác, a ma-

gyar törvényhozó testületnek ez az általános tisztelt és becsült puritán alakja súlyosan beteg. Övéi a leggondosabb ápolásban részesítik a nagybetegét és orvossa, Müller Kálmán dr. főorvos is sokat időz ágyánál, — de bár közvetlen veszedelem nincs, féltő, hogy a képviselő elagott testi szervezete nem lesz képes megküzdeni s betegséggel.

— **Kirándulás Stockholmba.** Az államvasutak menetjegyjirodája szerint értesülünk a nyáron többrendbeli kirándulást rendez Stockholmba, az ottani kiállítás megtekintésére. — A rendkívüli érdekesnek ígérkező program legközelebb sajtó alá kerül. Az utasítás különvonattal történik Berlienen át, a honnét a társaság az új Sas-suitz — Trelborg-i (négy órai hajó ut) utazást veszi igénybe. — Sas-suitz és Trelborg között rendkívül elegáns hajók közlekednek.

— **Egy lakodalmi szokás ellen.** Alig hinné a laikus, hogy a lakodalmi szokásokban is kerül megrendszabályozni való, általános egészségügyi szempontból; pedig erre igen érdekes rendeletet bocsátott ki most a belügyminiszterium. A rendeletet elsorolja, hogy Szeged tanyavi ágában ma is dívik az a lakodalmi szokás, mely szerint a menyasszony egy tál vizet és egy türlőkötőt hord körül a vendégek közt, kik mind abban a tál vizben mosakodnak meg és abban az egy türlőkötőben törülk meg az arcukat. Ez a népszokás jelképezni akarja, hogy az új asszony kész ezután épp úgy kiszolgálni a magá hites urát, ahogy a vendégeket mosdóval és türlőkötővel kiszolgálta; de kétségtelenül igaz van a rendeletnek abban, hogy ez a népszokás nagyon alkalmas a trachoma továbbterjedésének elősegítésére, mert ha a lakodalmi vendégek közt csak egy megmosakodó és türlőkötő trachomas egyén van is, ez az egy képes valamenyi vendégtársa szemét a veszedelmes szemhajjal megfertőztetni. A miniszter épp azért utasítja a vármegye alispánját arra, hogy — ha a megye területén is megvolna ez a lakodalmi szokás, azt rendeleti uton tiltsa el és szigoruan büntesse a tilalom ellen vétőket.

— **Gazdáink figyelmébe.** A hamburgi kertészeti kiállítás alkalmával június hó 17-én ugyanott egy rendkívül nagyszabású állatkiallítás, a melyet a német gazdák országos egyesülete rendez. Ez utóbbi nagyon érdekes lesz és gazdáink ne mulasszák el e kettős alkalmat saját érdeklünkben is, hogy maguknak a német földbirtokosság haladásáról meggyőződést szerezenek. Budapestről jun. hó 16-án külön vonat indul Hamburgba a melyel az államvasutak menetjegy irodája (Budapest Hungária szálló) rendel.

— **A Lovak oltalmazása a legyektől.** Egy gazda azt ajánlja, hogy közvetlen a befogás előtt dörzsöljük meg a lovat egy rész tiszta karbolsav és hat rész faolaj keverékkel. Az eljárás napjában többször is ismételtethető, mert addig, a míg a karbolsavnak csak legkisebb szaga érzik is a lovon, a legyek nem szállnak rá.

+ **Czimbalom,** teljesen jó karban, fényezett, lábakkal, olcsón eladó. Hol? Mondja a kiadóhivatal.

Siremléket

Jankó Jánosnak!

E mai számunk megjelenése napján mult egy éve épen, hogy eltemettük Jankó Jánost, lemagyarabb festőművésznket.

És hamvai fölött még nem emelkedik az ő jelentőségéhez, az ő érdemeihez méltó siremlék. Az eddig begyűlt összegből — alig 500 frt — nem telik oly szobormű, mely kifejezője legyen annak a nemzeti veszteségnek, mely halálával ért bennünket, hirdetője annak a mély gyásznak, melyben mindazok szívét borította, akik életében szereték, poraiban siratják.

Vétehenk az ő nagy és tiszta emléke

ellen, ha részleteiben idéznők vissza: kijemije volt ő e hazának; — hogy mily ékesszólóan nyilatkozott meg benne a többit metszett magyar festő művészet, s hogy mennyire hódított és éritett az ő magyar lelke.

Ha minden fia-lánya ez országnak, akinek csak egy derült pillanatot szerzett, ezután egy morzsával járulna is hozzá a sirja fölébe épülő emléké a legdiszesebbek egyike volna.

Keveset kérünk, de minden magyartól kérünk.

Ne csak a Jankó János dicsét hirdesse majdan ez emlék: de a magyar nemzetét is, mely kegyeli és magasztalja az ő hű és nagy fiait.

A siremlékre szánt adományt lapunk czimére (Athenaem, IV., Barátok tere 3.) kérjük.

A „Borszem Jankó”
szerkesztősége

Irodalom.

Felhasznált pillanat. Tegyük hozzá: egy jól felhasznált pillanat. Lehet e több gyönyörűséget szerezni egy pillanat alatt, mint csókot kapni attól, a kit szeretünk. Uesgrádi Antal festőművésztünk pompásan örökítette meg ezt a jelenetet. Erdőben vagyunk árnyékos fák alatt. A társaság nagy; a kik szeretik egymást, csak a szemekkel beszélgethetnek. De egyszerre ki tudja hogyan és ki tudja miért, a társaság széteszlik. Egyik sem foglalkozik a másikkal, mindenkinek figyelmét más ragadja meg, s ebben a pillanatban elesattan a szerelmesek ajkán egy csók. Még a nap sugár is mosolyog ezen a jeleneten. Ime egy jól felhasznált pillanat. Ezt a pompás képet élet-hű reprodukciójában közli az „Ország-Világ” husvétii száma, a mely valóságos kis dísz-album, telve gyönyörű képekkel és irodalmunk kitünőségének dolgozataival. Azoknak a névsora, a kik az „Ország-Világ” husvétii számába irtak, a következők: Abonyi Árpád, Váradi Antal, Colonel, Makai Emil, Palágyi Lajos, id. Abriányi Kornél, Vértesy Gyula, Budai László. S az „Ország-Világ” szerkesztősége nem elégedett meg azzal, hogy ily pompás husvétii számot állított össze, mert hisz’ megszoktuk, hogy ennek a kitünően szerkesztett hetilapnak minden száma képek és tárczák dolgában vetekedik egynással, hanem még egy műmelléklettel is kedveskedett olvasóinak, a mely igaz díszére válhatik minden szobának. Az „Ország-Világ” előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal (Holl utca 7. sz.)

Magyarország megújódása. Az Athenaem részvénytársaság kiadásában megjelenő, a „Magyar Nemzet Története” című tíz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) kilencedik kötetéből (A nemzeti államalkotás) most jelentek meg a 103., 104. és 105. füzetek, a melyekben Ballagi Géza tovább folytatja az 1815—1848. közötti időszak történetének leírását, eljut a mindinkább erőrekapó és népszerűvé lett szabadelvű irány elfojtására tett intézkedések ismertetéséig. Ez az időszak a legérdekesebb hazánk megújódásának, a régi hűbéri rendszerből egy minden tekintetben modern állammá való átalakulásának történetében. Ballagi Géza mindenek előtt az úrbériség megszüntetésére irányzott politikai és társadalmi törekvéseket ismerteti. Már a harminczas években találkoztak földesurak, kik jobbágyaikat megánszerződés útján felszabadították és mindinkább nyilvánult az óhajtas, hogy az összes jobbágyokat fel kell szabadítani; persze a konzervatív irány képviselőit továbbra is mereven ragaszkodtak a nemesi kiváltságokhoz. Ezzel kapcsolatban ismerteti Ballagi Géza a budapesti-lánczhid megalapításának körülményeit. Már az egész lánczhid ügy koczán forgott a konzervatívok makacssága miatt, kik az ősi alkotmány sérelmét látták egy olyan hid építésében, melyen a nemeseknek is kellett vámpénzt fizetni. Végre győzött a józan vélemény és így a budapesti lánczhid az évszázados nemesi kiváltságok megdöntésének egyik emlékeztető ténye-

zője lett. Az 1836-iki trónváltás, Ferencz császár halála és V. Ferdinánd trónralépésének, nevezetesen az osztrák császári cím és a magyar királyi cím használatának körülményeit, erre nézve az országgyűlési vitákat rendkívül érdekesen és tanulságosan írja le Ballagi Géza ebben a könyvében. Ezek a füzetek is tele vannak erre a korszakra vonatkozó igen szép szövegekkel. Majdnem minden második lapra esik egy-egy szöveggép. Ezen kívül pompás műmellékletek vannak a füzetekhez csatolva. Így „Gróf Széchenyi István” arcképe Amerling Frigyes festménye után, melynek eredetije a M. T. Akademiában látható; — „A nemzeti színház megnyitó előadásának színlapja” sikerült hasonmás; — „Az országgyűlési tudósítások 20. száma” Kossuth Lajos kéziratának fakszimiléje; — „Az országgyűlési ifjuság búcsúja Kőlesei Ferencztől”, a Nemzeti Múzeumban őrzött eredeti kézirat hasonmás; — „A nemzeti színház” egy 1837-iki rajz után. Az egyes füzetek ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetési ár negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombaton egy-egy füzetet kapnak.

Vasúti menetrend.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 11 óra 24 p. délelőtt 4 óra 55 p. délután, 2 óra 30 p. éjjel. 5 óra 23 p. reggel. Budapestre érkezik 1 óra 50 p. délután, 8 óra 15 p. este 5 óra 50 p. reggel és 7 óra 25 p. reggel.

Budapest—Szolnok.

Budapestről indul 8 óra 25 p. reggel 2 óra 10 p. délután, 7 óra 10 p. este és 9 óra 15 p. este. Szolnokra érkezik 11 óra 24 p. délelőtt, 4 óra 07 p. délután 10 óra 16 p. éj. és 11 óra 12 p. éjjel.

Csongrád—Félegyháza—Szeged.

Csongrádrol indul 9 ó. 20 p. d. e. 1 ó 55 p. d. u. Félegyházára érkezik 10 ó. 20 p. d. e. 2 ó. 50 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 19 p. d. u. 4 ó. 48 p. d. u. Szegedre érkezik 1 ó. 47 p. d. u. 5 ó. 49 p. d. u.

Szeged—Félegyháza—Csongrád.

Szegedről indul 10 ó. 01 p. d. e. 2 ó. 31 p. d. u. Félegyházára érkezik 11 ó. 04 p. d. e. 4 ó. 3 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 25 p. d. u. 5 ó. 10 p. d. u. Csongrádra érkezik 1 ó. 25 p. d. u. 6 ó. 10 p. este.

Félegyháza—Budapest.

Félegyházáról indul 11 ó. 6 p. d. e. 4 ó. 13 p. d. u. Budapestre érkezik 1 ó. 25 p. d. u. 8 ó. 25 p. este.

Budapest—Félegyháza.

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel, 2 óra 25 perc délután 4 óra 25 perc délután. Félegyházára érkezik 12 óra 11 perc délután, 4 óra 47 perc délután. 7 óra 57 perc este.

Felelős szerkesztő: Eder János.

Kiadólaptulajdonos: Weisz Márk.

Nyilttér.

E rovatért nem felelős

a Szerk.

Nyilatkozat.

Midőn f. hó 18-án Borbás Sándor és Kálmán István urak, megbizójuk nevében provocáltak, a lovagias elégtétel-adást megtagadtam ama kijelentéssel, hogy sértettnek én érzem magamat s ezért majd a járásbiróságnál fogok keresni elégtételt. Ugyanekkor fent nevezett uraknak a következőket is mondtam: — „mint jó barátainknak és m a g á n e m b e r e k n e k pedig értetekre adom, hogy én, mint tanító, erkölcsi személynek tartom magamat s ezért sem párbajozok és a jövőben is, a mikor csak lehet, kerülni fogom az elégtétel-szerzésnek ezt a módját“.

Értesülésem szerint említett megbizott urak — minden bizonynyal tévedésből — válaszonnak másik részét is együtt colportálták az elsővel: ezért tartom szükségesnek jelen nyilatkozatom közzétételét.

Félmagyarítás elkerülése miatt kívánatosnak látom egyszersmind ki nyilvánítani, miszerint eme kifejezésem alatt: — „mint tanító, erkölcsi személynek tartom magamat stb.“ — azt értettem, hogy az állam törvényeit nem csak azért respektálok, mert törvények, tehát mindenki által megtartandók, hanem azért is, mert a társadalomban elfoglalt állásommal nem tartom összeegyeztethetőnek a törvény-szegés terén példával előjárni. Már pedig, ha a kihívást elfogadom, törvény ellen teszek, a meny nyiben a párbajozás törvényileg tiltott cselekményt képez.

Ezeket tartottam szükségesnek a sokféle rosszakaratu mende-mondaival szemben nyilvánosságra hozni.

Csongrád, 1897. évi apr. hó 24. én.

Holly István,

okl. tanító, II. é. polg. isk. tan. jel.

FÉLIX-FÜRDŐ

NAGYVÁRAD MELLETT.

Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól fél, kocsin három-negyed órai távolságon. Május-augusztus hónapokban naponta 10. vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Vasúti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van. Telefon összeköttetés Nagyváraddal.

Az európai hírvé 49° C. meleg természetes hévíz javulva van; az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csont-törések és ficzások után visszamaradt fájdalomknál, rheumyennél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben. Állandó fürdő orvos: Dr. Kazay Kálmán.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krajczártól 3 frt között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal, Terraszok, szép kilátással. Étterem. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya. Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mór-fürdők is vannak rendszeresítve. Állandó kitünő zenekar. Prospektust kívánatra küld.

3-2

A fürdőkezelőség.